

awe of the words of sages. The mean man does not know the ordinances of Heaven, and consequently does not stand in awe of them. He is disrespectful to great men. He makes sport of the words of sages.” [1, 16:8]

A noble human is responsible for maintaining order in the Celestial Empire (China). According to Confucius, striving for humanity is in human nature, and to manifest it means to follow this nature and not to distort it. This idea was developed by the disciples of Confucius, in particular, by Mencius.

Acknowledgments

The author acknowledges the support provided by the Institute of International Education’s Scholar Rescue Fund (IIE-SRF) and the Graduate School for Social Research, Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences.

Bibliography:

1. Confucius. The Analects. Legge, J. (Trans.). Digireads.com Publishing. 2017. 92 p.
2. Stefon M. Junzi. Chinese philosophy. Encyclopedia Britannica. 2016. URL: <https://www.britannica.com/topic/junzi>.

УДК 78.031.4(510)787.6 (477)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-347-0-8>

Дун Їтао

ORCID: 0009-0009-6973-9421

аспірант

Навчально-науковий інститут мистецтв

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНЦЕРТНОГО ЖИТТЯ КИТАЮ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Ключові слова: музична культура, масова культура, Китай, народний інструментарій, виконавці, оркестр, аматорське та професійне мистецтво, освіта.

Музична культура Китаю сягає глибокої давнини, не одне тисячоліття. Народний музичний фольклор, вокальне й інструментальне виконавство, театральне мистецтво та теорія музики – усі ці сфери музичної культури знайшли свій відбиток у літописі держави. Саме китайська народна музика, яка відображає багатовікові традиції,

дбайливо зберігається до сьогодні. Із плином часу в музичній культурі Китаю розвиваються нові напрями, однак не без впливу європейської культури. До таких явищ сучасного музичного мистецтва належить концертне життя, яке розпочало свій відлік від початку ХХ століття та продовжує свій розвиток і в новому, ХХІ, столітті.

Потрібно зазначити, що форми традиційного музикування та форми концертного життя європейського зразка відрізняються від традиційної китайської музики, а також значно контрастує з багаторівневою та багаторічною системою виховання професійних кадрів у музиці європейської традиції. Поступовий перехід від однієї форми виконавства до іншої призвів до поступової трансформації музичного життя.

На території Китаю зародження мистецького життя характеризувалося масовими виступами як професійних, так і аматорських виконавців. До сьогодні функціонують два напрями концертної практики, один з яких спирається на риси європейської традиції, були створені музичні навчальні заклади європейського зразка, різноманітні інструментальні оркестри західноєвропейського типу.

Другий напрям культурного мистецького життя протягом десятиріч до тепер популяризує та розвиває китайські національні традиції. Безперечно, мистецькі заклади освіти навчають гри на національних інструментах, дбайливо зберігають традиції народної музики, яку продовжують виконувати і у ХХІ столітті. Варто наголосити, що в системі навчання традиції китайської музики та європейські традиції перебувають у постійній взаємодії аж до теперішнього часу. Про це свідчать окремі розвідки науковців, а також авторитетного музичного довідника Грова, у якому зазначено, що окремим напрямом у музичній сфері під впливом Заходу стало створення в Китаї мережі педагогічних коледжів, музичних консерваторій, науково-дослідних інститутів і мистецьких кафедр при університетах. Створені вперше в 1920-ті роки навчальні програми установ містять, крім теоретичних предметів, навчання гри на китайських національних інструментах (ерху, піпа та ін.), історію музичної культури Китаю та ін. [1]. Варто наголосити, що тенденція до музичної освіти та концертування західного типу є провідною, а наприкінці ХХ століття перетворилась у плідний міжнаціональний діалог.

Поширення широкого мовлення засобами радіо і телебачення, розвиток технологій запису музичного виконання також накладають свій відбиток на форми організації концертної практики, підвищують вимоги до рівня сценічного виконавства. Жанр патріотичних пісень був надзвичайно популярним після революції 1911 року. У другій чверті ХХ століття поступово сформувалася масова культура, у якій також відчувається вплив європейської традиції. Оркестри китайських народних інструментів виникли на зорі КНР за зразком і подобою оркестрів народних інструментів Росії. Слід зазначити, що такі оркестри функціонували і в роки «культурної революції» під впливом

політичної ідеології. У сучасний період на території Китаю функціонує кілька тисяч таких оркестрів із кількістю учасників від 15 до 50 осіб. Точна кількість оркестрантів невідома, чимало колективів носить аматорський характер і «заховані» в надрах сімдесятип'ятимільйонної художньої самодіяльності. Навчання гри на народні музичні інструментах викладають у всіх основних музичних закладах Китаю, а кількість бажаючих навчатися така, що конкурс для вступу, наприклад, до Шанхайської консерваторії на факультет національних інструментів досягає 200 осіб на одне місце.

Особливу роль у концертному житті країни серед великої кількості оркестрів має Китайський національний оркестр народних інструментів, який був заснований наприкінці 1950-х років ХХ століття і протягом десятиріч бере участь у багатьох великих подіях і сучасного китайського музичного життя. Колектив не тільки виступає на концертній естраді, а й залучається до постановок китайських національних опер і балетів. Серед відомих артистів-виконавців варто назвати співачку Го Ланїн, балерину Чень Айлянь та інших, у співпраці з якими було створено й поставлені такі популярні спектаклі, як «Одруження слуги», «Сива дівчина», «Лю Хулан», «Чарівний ліхтар», «Образа Доу Е», які й до сьогодні продовжують своє сценічне життя. За десятиліття виконавської практики Китайський національний оркестр народних інструментів сформував унікальний художній стиль, виховав чимало висококваліфікованих музикантів, відомих не лише в Китаї, а далеко за межами країни. У творчій біографії оркестру велика кількість національних і міжнародних нагород, зокрема: премія «Польовий жайворонок», вручена Міністерством культури КНР під час Першого загальнонаціонального фестивалю народної музики, Кубок «Futura» – Міжнародна премія конкурсу, що проводився в Осаці (Японія), Перший Міжнародний приз конкурсу камерних ансамблів народних інструментів та ряд інших нагороди.

Китайський національний оркестр народних інструментів впродовж років виробив свій виконавський стиль, що поєднує віртуозну технічну майстерність із неповторними тембрами китайських національних інструментів. З розвитком Шанхая як міжнародного мегаполісу Національний оркестр народних інструментів постійно розвивається, здобувши репутацію лідера, гордо пропагує національні музичні ідеї та жанри. У його репертуарі – не тільки вітчизняна, а й зарубіжна музика, численні транскрипції світової класики. Колектив користується великою популярністю серед слухацької аудиторії, часто виступає за кордоном, відзначений нагородами, наприклад, за участь у фестивалі «Весна Шанхая» та «Шанхайському фестивалі мистецтв» тощо.

У 2001 і 2003 роках цей оркестр двічі виступав у Золотому залі у Відні (Австрія), отримував шалені оплески в концертних програмах «Китайський Новий Рік – Рік Змії» і «Китайський Новий Рік – Рік Барана». Під час свята Весни у 2012 році Китайський національний

оркестр народних інструментів був запрошений до США на 20-денний тур, де отримав захоплені відгуки місцевої публіки. Серед слухачів чимало урядових представників і керівників іноземних держав, зокрема, у період проведення таких форумів, як саміт Шанхайської організації співробітництва 2006 року, саміт АСЕАН 2007 року, Олімпійських ігор 2008 року, тижня Шанхайської Світової виставки 2010 року та інших подій.

До 2012 року оркестр отримав більше десятка нагород, серед яких був удостоєний золотої медалі IV Національного фестивалю етнічного мистецтва.

Безперечно, концертне життя сучасного Китаю надзвичайно багате не тільки наявністю музичних колективів, воно славиться і виконавцями-віртуозами. Серед багатьох виконавців варто згадати ім'я Вей Данвейя, який орієнтується на традицію західноєвропейську, а Лю Дехай є яскравим представником популяризації національних традицій. Його гру на піпі вирізняє мелодійне багатство, висока технічна майстерність гри на інструменті та синтез різноманітних стилів виконання. Також варто назвати Чжан Чжехуа, який грає на традиційному інструменті ерху. Відомими також є музиканти У Дінлюе та У Венгуан – виконавці на традиційному інструменті цинь.

Окремо варто згадати творчість найвідомішої у світі виконавиці на китайських народних інструментах, педагога, професора Центральної консерваторії та інших навчальних закладів Чжан Хунянь. Вона – видатна китайська лютнистка, грає на китайській піпі. Майстерність гри на традиційному інструменті піпа у її виконанні можна було неодноразово почути на сценах Карнегі-Холу, Лінкольн-центру, в Берлінському філармонійному залі, а також у Віденському музичному товаристві, у Кеннеді-центрі у Вашингтоні та інших концертних залах світового рівня. Чжан Хунянь часто запрошують виступити з лекціями в університетах Китаю, США й інших країн. Її науковий доробок містить чисельні статті, тези, есе, підручники, альбоми тощо. З огляду на вагомий внесок у скарбницю китайської традиційної музики у Бібліотеці Конгресу та Національного фольклорного центру США є запис її компакт-диску під назвою «Дім літаючих кинджалів», відомий на весь світ.

У 2003 році Чжан Хунянь стала ініціатором створення в Центральній консерваторії оркестру щипкових музичних інструментів, посилення ролі виконавської практики серед студентів. Завдяки її старанням на кафедрі народних інструментів консерваторії утвердився новаторський музичний стиль роботи, сформовано велику нотну колекцію, проводяться дослідження в галузі теорії та практики виконавства й композиції для китайських щипкових інструментів. Чжан Хунянь є великим популяризатором народних музичних інструментів і відстоює ідею верховенства мистецтва та культури. Власні концерти виконавиця супроводжує цікавими лекціями, у яких розповідає про народні

інструменти Китаю та інших країн. Крім того, Чжан Хунянь – ініціатор створення і перший виконавець творів сучасних китайських композиторів для піпи.

Підсумовуючи, варто зазначити, що протягом останніх п'ятнадцяти років у Китаї значно зросла активність в усіх сферах концертно-мистецького життя: побудовано десятки нових концертних залів, відкрито нові симфонічні та камерні оркестри в центральних містах усіх провінцій, сформовано систему місцевих конкурсів, створено спеціальні музичні телеканали, відкрито філармонійні зали в усіх великих містах тощо.

Література:

1. Alan R. Thrasher, Joseph S. C. Lam, Jonatan P. R. Stock, Colin Mackerpas, Francesca Rebollo Sborgi, F. Kouwenhoven, A. Schimmelpenninck, Stephen Jones, Han Mei, Wu Ben, Helen Rees, Sabina Trebinjak, Joanna C. Lee. China, People's Republic of (Chin. Zhonghua renmin gonghe guo) // New Grove Dictionary of Music and Musicians / Edited by The late Stanley Sadie and John Tyrrell. 2 ed. URL: <http://www.oxfordmusiconline.com/public>.

УДК 7:378](477):37(510)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-347-0-9>

Жао Ї

ORCID: 0000-0002-8555-877X

аспірант кафедри теорії та історії мистецтва

Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

м. Київ, Україна

ВПЛИВ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ НА КИТАЙСЬКУ ПЕДАГОГІЧНУ СИСТЕМУ

Ключові слова: Китай, Україна, мистецтво, педагогіка, живопис, співробітництво.

У виступі зроблено спробу пояснити вплив вищої мистецької освіти України на китайське мистецтво та його викладання в художніх школах Китаю. Аналізується, як досвід, здобутий китайськими студентами в українських художніх вишах у різні історичні періоди, вплинув на китайську педагогічну систему. Встановлено, що китайські митці переймають український досвід у мистецтві ескізу, начерку, олійного